

LIVSMEDELSVERKET
Nutritionsavdelningen
Att: Ulf Bohman, Per Isaksson

Stiftelsen Lunchfrämjandets remissvar angående Livsmedelsverkets rapport "Råd för maten på jobbet"

Om Lunchfrämjandet

Stiftelsen Lunchfrämjandet är en politiskt obunden stiftelse som bildades den 7 juni 1990.

Medlemmarna i stiftelsen består idag av SHR (Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare), Martin Olsson AB, HRF (Hotell- och Restaurangfacket) samt Accor Services/Rikskuponger AB och Svensk Köttinformation.

Lunchfrämjandet ska främja en positiv lunchkultur i Sverige. Målet är att skapa utrymme och incitament som stärker goda lunchvanor. Vi ska i vår verksamhet förmedla kunskap och insikter om svenska lunchvanor, om effekterna av förändringar i lunchbeteendet och om lunchens friskvårdande egenskaper – avkoppling, gemenskap och näring.

Lunchfrämjandets fokus är arbetslunchen och lunchpausen – viktiga verktyg för att skapa sundare levnadsvanor på företagen.

Projektledare, kontaktperson och författare till Lunchfrämjandets remissyttrande är:

Jan Borg, 0708-38 85 05, borg.pr@telia.com

1. Sammanfattning

Lunchfrämjandet ser överlag positivt på den samling rekommendationer som Livsmedelsverket har sammanställt för maten på jobbet. Lunchfrämjandet har länge verkat för att lyfta fram arbetslunchens betydelse för folkhälsan och är därför glada att frågan får den uppmärksamhet den förtjänar.

Vi ser positivt på Livsmedelsverkets grundläggande principer om bra mat på jobbet och till att lunchpausens betydelse för avkoppling och minskad stress tydligt lyfts fram. Den synpunkt som vi i vårt remissvar vill lyfta fram är behovet av en tydlig fortsättning på det arbete som Livsmedelsverket har inlett.

Lunchfrämjandets liksom Livsmedelsverkets främsta mål är att driva en på en förändring av människors matvanor i kampen mot ohälsa och fetma. Vi ser Livsmedelsverkets rapport som ett första steg i en lång process för bättre matvanor i befolkningen. Det centrala för oss är nu fortsättningen på det arbete som Livsmedelsverket nu presenterar.

Vi menar att det viktigt att det snabbt blir tydligt hur Livsmedelsverkets rapport kommer att användas. Utan en klar strategi för hur arbetet ska gå vidare ser vi en stor risk att rapporten blir en papperstiger utan reell möjlighet att bidra till den övergripande målsättningen att livsstilsförändringar i samhället.

Lunchfrämjandet har under en länge pekat på den grundläggande problematiken med att Livsmedelsverkets uppdrag inte inkluderat utrymme för en bredare diskussion om drivkraftsfrågor i förhållande till människors matvanor. Vi ser med oro på den utveckling som beskrivs i förslaget till handlingsplan där Livsmedelsverket redan för flera år sedan skrev: *"I Sverige har andelen vuxna med fetma fördubblats sedan 1980, medan övervikten har ökat med 20 och 30 procent för män respektive kvinnor under samma tidsperiod. Idag är över hälften av männen och en tredjedel av kvinnorna överviktiga eller feta."*

Vi ser positivt på att frågan om att ge arbetsgivarna möjlighet att utan skattekonsekvenser kunna stödja sina anställdas goda matvanor – subventionsfrågan – ändå tas upp i rapporten. Men vi anser också att en diskussion om människors drivkrafter att konsumera nyttigare mat, om pris och tillgång, behöver komma upp i en bredare kontext. Det är centralt att diskussionen om bättre matvanor inte begränsas till frågor som rör individens ansvar utan även utvidgas till det offentligas möjligheter att stimulera en positivare lunchkultur i Sverige.

Lunchfrämjandet hoppas att Livsmedelsverkets rapport kan fungera som ett avstamp till en fortsättning på projektet "Maten på jobbet". En sådan fortsättning bör kunna ta fram olika konkreta förslag på drivkrafter och stimulansåtgärder som kan öka effekten av det jobb som är nedlagt på det nya systemet för Nyckelhålsmärkning på restaurang och de nu aktuella rekommendationerna.

Eventuella kostnader för åtgärder inom det här området måste, enligt vad vi i Lunchfrämjandet menar, ses i ljuset av de stora samhällskostnader som är förknippade med fortsatt ohälsa och övervikt. För att citera Volvos ansvarige för projektet Livsstil i Väst inom Volvo *"Om vi med en sådan här satsning på livsstil och hälsa kan öka frisknärvaron med 1% så sparar företaget 200 miljoner kronor"*.

2. Generella synpunkter

Lunchfrämjandet ser positivt på Livsmedelsverkets rekommendationer för maten på jobbet. Det är en uppsättning handgripliga men framförallt enkla rekommendationer som kan ge företagen bättre förutsättningar att skapa en sundare lunchkultur i Sverige.

Lunchfrämjandet arbetar för att lyfta fram arbetslunchens betydelse i den övergripande kampen mot ohälsa och fetma i samhället. Vårt mål är att värna om god lunchkultur hos den arbetsföra befolkningen och i förlängningen bidra till att förbättra folkhälsan i landet. Vi har länge arbetat för att lyfta fram behovet av balanserade måltider för ett hälsosammare arbetsliv och i förlängningen ett mer hållbart samhälle och ser därför positivt på att frågan aktualiseras av Livsmedelsverket.

Lunchfrämjandet delar mycket av den grundläggande synen på arbetslunchen och maten på arbetsplatsen som kommer fram i dokumentet. Liksom Livsmedelsverket anser vi att arbetsmåltidens betydelse allt som oftast fallit i skymundan i den inhemska debatten och ser därför positivt på att lunchen och kostfrågan lyfts upp i en folkhälsofrämjande kontext. De senaste åren har fokus för hälsofrämjande insatser allt som oftast fokuserats kring frågor om fysisk aktivitet, psykosociala frågor och stress utan att ta upp betydelsen av våra dagliga matvanor och arbetslunchen.

Lunchfrämjandet stödjer i stora drag innehållet i Livsmedelsverkets skrift. Förslagen är genomarbetade och kommer att ge god vägledning åt både arbetsgivare som arbetstagare för att förbättra matvanorna på landets arbetsplatser.

Vi vill särskilt belysa tre av förslagen som inkluderas i rekommendationerna. Det gäller lunchpausens betydelse, vikten av grundläggande principer kring lunchen och frågan om subventioner av nyttigare mat.

2.1 Lunchpausens betydelse för hälsan

Lunchfrämjandet förespråkar ett bredare perspektiv på lunchen och dess betydelse. Vi har länge hävdat vikten av att öka människors möjligheter att äta nyttigare men också försökt lyfta fram behovet av utrymme i arbetslivet för ordentliga lunchpauser. Lunchfrämjandet menar att lunchpausen i sig är hälsofrämjande eftersom den bidrar till avkoppling, näring och gemenskap. Vi anser att den krympande måltidspausen begränsar människors utrymme att leva sundare. Minskad tid till ordentliga luncher minskar möjligheterna att äta en balanserad måltid och bidrar till att öka stressen på arbetsplatsen.

Därför ser Lunchfrämjandet positivt på Livsmedelsverkets förslag om att företag bör tillhandahålla sina medarbetare minst 45 minuter för måltidsrasten. Behovet av ordentliga pauser under arbetsdagen är en viktig del i arbetet att skapa sundare matvanor i arbetslivet och i förlängningen en mer hälsosam befolkning.

2.2 Grundläggande principer om lunchen

Lunchfrämjandet ställer sig bakom Livsmedelsverkets grundläggande principer för bra mat på jobbet. Det är viktigt i det fortsatta arbetet för sundare och hälsosammare matvanor i arbetslivet att det finns en gemensam plattform kring vilken både arbetsgivare, arbetstagare och politiska beslutsfattare kan enas. Vi är förespråkare för behovet av insatser för att öka människors möjligheter att inta balanserade måltider och

behovet av ordentliga måltidspauser och ser därför positivt på att dessa inkluderas i Livsmedelsverkets grundläggande principer.

2.3 Gör nyttigare mat billigare.

Lunchfrämjandet har länge pekat på behovet av riktade insatser för att göra hälsosammare måltider mer tillgängliga. Vad människor äter är i slutändan en fråga om individens val men vi anser att pris och tillgänglighet har stor potential att påverka människors matvanor.

Vi tror därför att det är viktigt göra det möjligt för arbetsgivarna att kunna stödja sina anställdas goda matvanor utan skattekonsekvenser (subventionen). Våra egna undersökningar har visat att endast en mindre minskning av priset på hälsosammare mat i relation till det övriga lunchutbudet skulle få stora effekter för konsumenternas val av lunchmåltid.

Lunchfrämjandet ser positivt på att subventionsfrågan tas upp i Livsmedelsverkets rekommendationer och delar Livsmedelsverkets syn att "subventioner av den specifika hälsosamma måltiden skulle kunna bidra till en mer omfattande förändring av utbudet i våra restauranger och därmed också påverka konsumtionen." Vi ställer oss också bakom förslaget att koppla subventionerna till det pågående arbetet med nyckelhåls-certifieringen av restauranger runt om i landet.

Lunchfrämjandet anser att frågan om människors drivkrafter att konsumera nyttigare mat, om pris och tillgång, behöver en bredare och mer genomgripande diskussion. Det är centralt att diskussionen om bättre matvanor inte enbart begränsas till frågor som rör individens ansvar och möjligheter utan även sträcker sig till statens möjligheter att bidra till en positivare lunchkultur i Sverige. I slutändan är subventionsfrågan en politisk fråga och vi hoppas att Livsmedelsverkets rapport kan fungera som ett avstamp för en bredare politisk diskussion inom en snar framtid.

Kostnader för det allmänna som kan aktualiseras i det sammanhanget måste då enligt vår mening vägas mot de enorma samhällskostnader som kommer att uppstå om vi inte får bukt med ohälsa- och överviktsproblematiken